

DELAVSKA POLITIKA

St. 115.

V Ljubljani, sobota 5. junija 1926.

Leto I.

Splošni polom.

Buržuazne stranke sklicujejo v zadnjem času ljudske shode, na katerih nastopajo njihovi najprominentnejši voditelji, ob asistenci svojih najvernejših poslancev in pomagačev. Ti shodi delajo že vtis velikih javnih predstav s spretno poslujočo režijo, s svojimi suflerji in statisti. Take in enake shode imamo skoro vsako nedeljo in če bi ne vedeli, da se vršijo v Belgradu še vedno seje narodne skupščine, bi imeli vtis, da se nahajamo že v polni volilni bombi. Ta javna, skozi inštrumentno teatralna borba se pa ne vodi samo med posameznimi buržuaznimi strankami, vodi se tudi v vsaki posamezni stranki posebej. Razcepi, izključitve, izjave in protizjave pristašev ene in isti stranke so postale običajne, več ali manj zabavne dnevne kratkočasnice. Značilno je, da so ti prepiri in razcepi, ki so bili prej nič kaj zavidljiv privilegij malih strank, ki niso mogle, največ zaradi razmer, ne naprej ne nazaj, zajeti sedaj tudi takozvane velike državne stranke. Najprej so se demokrati razbili na prebičevce in davidovičevce, nato je pa prišla, po srečno prestani izključitvi Protića in Petrovića, tudi radikalna stranka na vrsto. Ljuba Jovanović in njegovi pristaši, ki so dolgo rovali proti Pašiću in sploh proti oficijelnemu vodstvu radikalne stranke, so ustanovili svoj klub in imajo menda še precej svojih skritih pristašev v radikalni stranki sami. Nič boljše se ne godi Radičevi seljački stranki, tudi v njej vre in njenemu gostobesednemu, a tudi zvitemu in tiraničnemu šefu se je doslej le težko posrečilo obdržati neko navidezno enotnost. Imamo v samih vladnih strankah nešteto poslancev, ki se čutijo bližji opozicijskim strankam, kakor pa stranki, kateri pripadajo.

Kratkomalo, po sedmih letih buržuaznega političnega dela za ureditev države in konsolidacije političnih prilik, po tolikih letih narodnega sporazuma in pomirjenja, imamo šele pravi babilon v vsem našem političnem življenju. Naše politično življenje je izgledalo v resnici ob prevratu in še par let kasneje mnogo bolj usmerjeno opredeljeno in konsolidirano, nego je danes. To je pozitiven rezultat vseh teh let vnetega buržuaznega reševanja jugoslovanskega problema. Kako nizko je padla morala in resnost v naši buržuazni politiki priča še najbolj dejstvo, da so radičevci s svojimi ministri nezadovoljni, istotako radikalci, da eni in drugi to poudarjajo na shodih, ene in iste ministre pa nikakor nočejo odstaviti!

Taki in enaki nepojmljivi pojavi so pa mogoči le vsled tega, ker se v stvari pri nas ne vodi več politiko strank in programov in parlamentarizma, marveč politiko osebnih klik in skritih intrig. Razumljivo, da je narodna skupščina v takih razmerah le kulisa, ki naj pri široki masi vzdržuje vtis, da smo še vedno parlamentarna država, medtem ko to nismo več že zdavnaj. Naše notranje probleme rešujejo sedaj drugi činitelji, ker so parlamentarne sile zavozile in do kraja zamotale ves notranji položaj. Baš v času takega vsesplošnega kaosa, se je začela naenkrat od strani opozicijskih strank srdita borba proti korupciji. To vprašanje je bilo znano in akutno že pred dvema leti,

že pred zadnjimi skupščinskimi volitvami, ko se je raznim Pašičevim ministrom prerokovalo, da jih bo nova skupščina poslala vse po vrsti v zapor. Opozicija je takrat računala z večino v parlamentu, dejansko so takrat bili Davidović in naši klerikalci na vladi, pa so morali vseeno proči, da je prišel spet Pašić do moči. To se je moglo zgoditi zgolj vsled tega, ker se je že takrat reševalo vladna vprašanja preko in izven parlamenta. To je Davidoviću dobro znano in je znano Koroću, in bi bilo zato mnogo primernejše, da bi se ne vodil le tempestivni boj proti korupciji, nego da bi vse resnično demokratske in parlamentarne stranke vodile boj za ohranitev demokracije, za ohranitev parlamentarizma v vsem svojem pomenu in obsegu, za reševanje vseh državnih vprašanj v smislu ljudske volje in potom parlamenta.

Delavski razred smatra, da je borba proti korupciji le taktična poteza, ki se lahko ujema z gotovimi političnimi kalkulacijami, ki pa ne more rešiti narod ne korupcije in ne diktature, dokler se pri vprašanju korupcije ne pove tudi, kako se delajo in rešujejo pri nas vladne krize. Mislimo, da se razumemo.

Zavedno delavstvo bo, če treba, branilo samo demokracijo. Kjer vlada prava demokracija, je tudi politična in vsaka druga korupcija nemogoča.

Konferenca socijalistične omladine Jugoslavije.

Na dan proslave 20 letnice generalne stavke ter ustanovitve delavskega pokreta v Bosni in Hercegovini, se je vršila v Sarajevu tudi konferenca socijalistične omladine Jugoslavije. Izvršilni odbor Zveze socijalistične omladine Jugoslavije je hotel, kot sklicatelj konference, zbrati ta dan v Sarajevu, poleg delegatov krajevnih organizacij ZSOJ, tudi predstavnike delavske socijalistične omladine iz vseh večjih mest Jugoslavije. Konferenca, ki se je vršila 23. maja, je pokazala, da je bil trud izvršnega odbora ZSOJ kronan z uspehom. Čeprav konferenca ni imela nobenega takorekoč službenega značaja, se ji more vendar po številu delegatov, po množini izvršilnega dela, po svoji številni in moralni sili, mirno priznati značaj najvišjega foruma: Zvezinega kongresa. Poleg gostov, ki simpatizirajo s socijalističnim omladinskim pokretom ter predstavnikov Socijalistične stranke Jugoslavije ter delegatov krajevnih organizacij ZSOJ, je bila zastopana na konferenci tudi socijalistična delavska omladina iz raznih mest, in sicer: Celja, Tuzle in Novega Sada. Iz raznih drugih mest, kakor iz Velikega Bečkereka, Osijeka, Skoplja, Beograda in Požarevca, ki niso mogla poslati direktno svoje delegate, je kongres prejel pismene pozdrave. V vseh teh mestih obstojajo mladinske socijalistične skupine v obliki raznih izobraževalnih in športnih organizacij. Tudi nekatere krajevne organizacije ZSOJ niso mogle, v glavnem vsled gmotnih težkoč, poslati svoje delegate na konferenco. Na konferenci so bile zastopane organizacije v Zagrebu, Apatinu, Lačarku, Zemunu in Sarajevu.

Konferenca je bila otvorena točno ob 3. pop. Delalo se je po določenem dnevnem redu. Po pozdravnem govoru predsednika, sta pozdravila konferenco zastopnika Socijalistične stranke Jugoslavije sodruga Muzikravić iz Beograda, Berberović iz Zagreba ter zastopnika oblastnih odborov SSJ, so-

druga Uratnik iz Ljubljane in Zon iz Sarajeva. O stanju socijalističnega delavskega gibanja v Jugoslaviji je izčrpno poročal zvezin tajnik sodr. Peter Rajković. O splošnem gospodarskem in socialno političnem položaju delavske omladine je poročal sodr. Becker iz Zagreba. Predložil je mnogo važnih podatkov o tem vprašanju ter pokazal na pot in na način borbe, da se stopnjema izboljša položaj delavske omladine in jo privede do cilja. Predložena resolucija, ki v svoji obširnosti omenja naloge in vse najrazličnejše oblike organiziranja in borbe, je bila v celoti sprejeta. O tretji točki dnevnega reda: cilji in naloge Zveze socijalistične omladine Jugoslavije, je poročal sodr. Šmit. Pojasnil je naloge ZSOJ ter njenih organizacij, v pogledu praktičnega dela na organizacijskem, kulturno prosvetnem in političnem polju. Po njegovem referatu je bila predložena resolucija, ki precizno označuje akcijski program ZSOJ, v celoti sprejeta.

Po referatih vseh treh glavnih točkah dnevnega reda, se je razvila obširna diskusija, katere so se udeležili vsi navzoči.

Pri 5. in 6. točki dnevnega reda: organizacijska vprašanja ter nadaljne delo, se je razpravljalo o konkretnih vprašanjih in potrebah krajevnih organizacij ZSOJ. Sklenilo se je, med drugim, izdajati mesečni vestnik o notranjem delu v organizacijah ter objavljati informacije o delu v socijalističnem omladinskem gibanju v ostalih državah. Poleg tega se je naročilo izvršnemu odboru ZSOJ, da izda manifest na celokupno delavsko omladino Jugoslavije in na vse delavske razredne organizacije ter ustanove, pozivajoč jih na delo za uresničenje sklepov te konference, da posvetijo zlasti več pozornosti vzgoji in organizaciji delavske mladine. Ker se je istega dneva vršil v Amsterdamu kongres socijalistične omladinske internacionale, je konferenca poslala kongresu pozdravni brzojav. H koncu se je sodrug Šmit zahvalil predstavnikom in delegatom za njihovo sodelovanje na konferenci ter jih pozval, da v smislu sklenjenih direktiv, delajo neumorno v svojih pokrajinah v smeri organiziranja in vzgajanja delavske mladine v razrednem socijalističnem duhu.

Po osnovanju saveza ZSOJ leta 1923, je to prva večja konferenca socijalistične omladine iz cele države. Čeprav živimo še vedno v neurejenih gospodarskih in socialno političnih prilikah, so ipak prvi koraki na potu zedinjenja in ozdravljenja delavskega pokreta jasno dokazali, da se paralelno s celokupnim delavskim razrednim gibanjem, jača, razvija in uveljavlja tudi socijalistični omladinski pokret. Osnovan pod mnogo težjimi objektivnimi in subjektivnimi prilikami, nego so celo danes, naslanjajoč se izključno na samega sebe, na požrtvovalnost poedinah zavednih omladincev, se je Savez socijalistične omladine Jugoslavije razvijal in uveljavljal do danes, delujoč neumorno na zbiranju, organiziranju in duševnem osvobojenju delavske omladine izpod vplivov buržuazije in njenih raznih klerikalnih in fašistovskih organizacij. Napori ZSOJ niso bili brezuspešni. Dokaz, ta konferenca, ki je verno pokazala vidne uspehe tega dela. Danes, po plodnem posvetovanju in po sprejetih programskih izjavah, ki bodo neprecenljive koristi za upravljanje in za nadaljno delo socijalističnih omladinskih organizacij, ne pristopajo več k Savezu le posamezniki, marveč cele nove skupine mladih soboriteljev, prežetih iskrenega

izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg šte. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pešitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust

navdušenja in zaupanja v delo za razširjenje socijalističnih omladinskih organizacij. Zato moremo danes mirno trditi, da je ZSOJ na pravi in sigurni poti in da bo kmalu privedla v svoje skupne vrste vso delavsko mladino, nudeč ji priliko zdravega udejstvovanja v svojih kulturnih, sportskih in umetniških sekcijah, izobražujoč jo istočasno v marksističnem duhu. Razredne organizacije odraslih delavcev bodo črpale iz vrst ZSOJ nove zdrave sile, ki bodo v duševnem in v telesnem pogledu sposobne, da neustrašeno nadaljujejo započeto delo, težeč za skupnim skrajnim ciljem, za socijalizmom. Na odraslih je sedaj, da pokažejo več interesa in razumevanja, da nudijo moralne in materijalne pomoči njihovim mladim naslednikom, da se bo uspešno nadaljevala borba za končno osvobojenje celokupnega delavskega razreda.

Na delo sodrugi omladinci!

Obnavljajte in osnujte krajevne organizacije Saveza socijalistične omladine Jugoslavije!

r—č.

Vtisi s trboveljske proslave

Ob letošnjih binkoštnih praznikih je sajasta trboveljska dolina zopet v zgovorni meri pokazala svojo zavednost. Lepo uspelo slavje razvija zastave trboveljske »Svobode« je bilo za zavedni proletarijat primerna prilika, da pokaže, koliko ga je odkritosrčno za zmago delavskega razreda. In to se je na tem impozantnem slavlju najlepše pokazalo.

V prvi vrsti naj omenim izbran in pomemben govor našega vrliga predsednika centralne zveze »Svobode«, ki ga je spregovoril tik pred razvitjem. Njegovo poudarjanje pomena dela v splošnem in potrebe dela v delavski organizaciji radi njenega uspeha, njegov poziv delavcem z besedami: »Bodite složni!«, bi bilo treba, da si sleherni proletarec zapiše z zlatimi črkami v svoje sree in se po njih tudi ravna. Obžalovanja vredno je le, da le nekaj bližje stoječih sodruga predsednika pazno poslušalo. Nasprotno, bolj oddaljeni od govorniške tribune, so čutili najbrže ravno tisti čas, ko je s. Tuma tako lepo in pomembno govoril, potrebo, da med seboj razpravljajo o ne vem kakšnih zelo važnih in zamotanih svetovnih problemih. Tudi v Delavskem domu samem, je bilo ravno ta čas kakor v čebelnjaku. Pri prihodnjih takih prireditvah naj bi bila resna naloga naših Udarnikov, da tudi z ozirom na potreben mir, vsaj pri govoru glavnega govornika, napravijo primeren red.

Pa še nekaj je treba omeniti. Še čudnejši pojav, kot nemir, je bilo dejstvo, da so nekateri tudi to nedolžno reprezentativno in z velikim naporom požrtvovalnih, posameznih funkcijonarjev prirejeno prireditev skušali zlorabiti v svoje partizanske namene. Je to čudna logika in morala, če gre kdo izkoriščati za svoje klikarstvo, nedolžno proletarsko prireditev, h kateri ni prispeval v nobenem oziru. Že za časa opoldanskega odmora in pri popoldanskem telovadnem nastopu se je prodajala na videz nedolžna in le zgolj informativna brošurica: »Generalni štrajk angleškega delavstva«, ki pa ima pravzaprav le namen napadati našo strokovno komisijo. To brošurico je izdala neka obskurna »Strokovna opozicija«, o kateri noben vrag ne ve, kje, kako in kdaj se je rodila. Prodajal se je ves ta čas tudi neki hrvaški list »Borba«, ki je zopet dobro došel kot zadnje zatočišče nekim borcem v Sloveniji, ki so sedaj brez svojega lista. Ves ta čas so krožile tudi na trboveljski prireditvi neke sumljive nabi-

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Ameriko so odkrili. V zadnjem času so naše meščanske opozicijske stranke pridno na delu, da uredijo temeljito naše notranje razmere. Priznati treba, da je ta naša združena opozicija res »a jour« s svojimi javnimi akcijami. Najprej so dognali, da vlada v naši državi huda korupcija. Šele sedaj so prišli na sled tej naši vseobčji politični čednosti. Nato so spet odkrili, da narodna skupščina nič ne dela. Da imamo v naši državi korupcijo, nismo nič vedeli do zadnjega časa. Sreča, da je šla opozicija med narod in da nam je to novost povedala. Sedaj pa vemo tudi, da narodna skupščina nič ne dela. Doslej smo namreč živeli v globokem prepričanju, da je ni ustanove na svetu, ki bi toliko in tako modro delala za dobrobit naroda, kakor naš slavnj parlament. Sedaj naj opozicija še odkrije, da imamo v Jugoslaviji vladno krizo in da smo imeli koncem maja v Južni Srbiji hudo poplavo — pa bo v vsakem pogledu povsem »a jour«.

Spor za turško glavo se je vnel med Francozi in Španci. Ti poslednji zahtevajo, da jim Francija izroči Abd-el-Krima, da ga bo po vseh pravih sodila in obsodila. Pravijo, da je dal Abd-el-Krim ubiti dvajset španskih vojni ujetnikov in zahtevajo zato njegovo glavo zase. Francozi pa pravijo, da se je predal Abd-el-Krim ves Franciji, z vsem svojim živim in mrtvim inventarjem, pri čemer je bila všteta tudi njegova glava. Zaradi te mohamedanske glave je izbruhnila nevarnost hudega spora med obema zaveznikoma. Izgleda, da so se Španci polakomnili Abd-el-Krimove glave od same jeze, da se je imenovan junak predal Francozom in ne Špancem. Špancem se zdi, da jih je hotel tudi s tem svojim poslednjim korakom hudo bagatelizirati. Pravijo, da prihaja Abd-el-Krimu tudi ta španska zahteva prav, ker, kjer se dva prepirata, tretji žanje. In pravijo nadalje, da je svojo glavo že zavaroval pri svojem najnovejšem zavezniku, Aristidu Briandu, šefu francoske vlade, ki je bil doslej velik zaveznik Špancev, ima pa sedaj Abd-el-Krima mnogo raje kakor pa nestrpne Špance.

KOLESA

najboljša in najcenejša

samo pri

J. GOREC

210 Palača Ljublj. kreditne banke.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/5 pošlje vsakemu naročniku »Delavske Politike« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Spori z Grško so vsi likvidirani. Tako se glasi vest iz Beograda. Ninčič da je menda ob priliki svojega pariškega potovanja uredil vsa vseh vprašanja med našo državo in Grško. Da je »uredil« mu lahko verjamemo, samo vprašanje je, kako je vse to uredil.

Tudi spor z Albanijo pravijo, da je povoljno urejen. Se pred kratkim smo čitali, da Italija ruje v Albaniji in na Grškem. Sedaj je pa spet vse v redu. Prijateljstvo z Grčijo urejeno, prijateljstvo z Albanijo tudi. Vse se razvija na najboljši in najlepši način. Glavno je, da vsaj toliko vemo. Za vse drugo bo že poskrbel gospod Ninčič.

Nettunske konvencije se morajo v kratkem sprejeti, tako pravi vlada. Tako se bo tudi najbrže zgodilo. Sicer se trgovski in pomorski krogi hudo buni, pa izgleda, da bodo konvencije v kratkem vendar potrjene. Če smo uredili srečno svoje odnose z Grčijo in z Albanijo, je čas, da se uredijo tudi z Italijo. Očitno je, da se vsaj nazunaj močno konsolidiramo.

Lloyd George pristopi k labouristom. Meščanski listi pišejo, da je Lloyd George jezen na svoje liberalske prijatelje in da hoče pristopiti k labouristom. Upamo, da bo angleškim sodrugom ta sreča prihranjena!

Križem sveta.

Grške unije se pridružijo amsterdamski internacionali. Zveza delavskih strokovnih unij Grčije, je na svojem zadnjem kongresu mnogo razpravljala o reorganizaciji unijskega gibanja v Grčiji in o politični aktivnosti delavstva. Grške unije, ki so bile dosedaj pod komunističnim vplivom in bile deležne podpore moskovske internacionalne strokovnih unij, so na tem zboru odslovile komunistično vodstvo ter varstvo in sklenile prijaviti svoj pristop v amsterdamsko internacionalno strokovnih unij. Pred razkolom so imele grške unije nad 170.000 članov, potem pa so sledili notranji boji, konfuzija, brezbržnost in naval reakcije. V tem krah so vodilni krogi spoznali, da se s frazami, obljubami in »živo vero« ne more doseči niti toliko kolikor so pred vojno dosegli z navadnim, vsakodnevnim praktičnim delom. Danes se vračajo tja, kjer so začeli. Vseh strokovno organiziranih delavcev v Grčiji je sedaj blizu 90.000; od teh je pod komunističnim vodstvom 28 tisoč članov.

Ameriška Trgovska zbornica proti Rusiji. Pri zaključnem zasedanju svojega štirinajstega letnega delovanja, je trgovska zbornica Združenih držav sprejela resolucijo, ki pove jasno, da je ona še vedno za politično blokado sovjetske Unije. Resolucija pravi, da zbornica odobrava stališče, ki jo je zavzela ameriška vlada glede priznanja Rusije, in da jo bo odobraval še naprej, dokler sovjetska Rusija ne da povoljne garancije, da bo vzdrževala mednarodne stike in delala na izpravljanju krivic iz preteklosti. Nato pripoveduje resolucija, da ima Rusija res velike naravne zaklade, da lahko izboljša življenjske razmere svojega ljudstva, ki se zdaj nahajajo pod normalo. Resolucija dostavlja, da se pomoč le tedaj lahko da, ako postoji medsebojna zaupnost. Dodaja nadalje, da ameriška vlada ne more spodbujati ameriških državljanov, da tvegajo svoje življenje in lastnino pri razvoju Rusije, ker je bila preje zasežena ameriška lastnina, pa zdaj še ni povrnjena. V tem grmu najbrž leži zajec, zakaj je trgovska zbornica proti priznanju Rusije. Zadnji stavek resolucije, ki govori, da postoji še sum o sovjetski propagandi za sejanje nelojalnosti, je pa le oovirek, ki je zabelil kašo.

Muslimanski modernistični vodja izključen. V islamu se je pojavil konflikt, ki je sličen v Evropi znanemu boju proti modernizmu. Dr. Taha Hussein, slepi arabski učenik in liberal, je bil te dni izključen iz univerze v El Azharu, kjer je sedež mohamedanskega konservatizma. Dr. Husein je bil spoznan krivim, da ni »krivo vero«, ker je izjavil v svoji knjigi, da »kaba« ali sveti črni kamen v Mekki ni nikdar padel z nebes kakor trdi koran in da so bile svete muslimanske pesmi spisane dolgo časa potem, ko je bil prerok Mohamed že mrtev. Dr. Husein je islamski teolog in spisal je mnogo knjig, v katerih kritizira absurdnosti v koranu, ki jih imajo pravoverni muslimani za sveto resnico. Za kazneni sme več učiti na omenjeni univerzi.

Pogon na komuniste v Argentini. Policija v Buenos Airesu je zopet aretirala več ko 50 komunistov in anarhistov, katere dolži, da so v zvezi z nekim bombnim atentatom proti ameriški poslaništvu. Bomba je bila menda vržena v znak protesta proti potrditvi smrtnih obsodb nad sodrugoma Sacco in Vanzetti v Massachusettsu, v Severni Ameriki. Sacco in Vanzetti sta bila že pred vojno obsodjena na smrt radi javnega delovanja.

Kupite Inar

nogavice z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 33-4 V

Dnevne novice.

Hud boj se je vnel spet med »Jutrom« in »Slovencem« zaradi števila udeležencev na nedeljskem shodu. »Jutro« si ni vedlo spriču spretno aranžirane klerikalne akcije proti korupciji drugače pomagati, kakor da je pisalo, da na shodu ni bilo bogve kaj ljudstva. Bolj nerodno tudi topot ni pač moglo biti. Ljudstva je bilo na tem shodu še mnogo več, kakor na svojem časnem znanem deklaracijskem shodu. »Slovenec« je kajpak ta »Jutrova« otročarija hudo razjezila, in je bil spet tudi od svoje strani tako neroden, da je »Jutro« nasedel in vzel otročje nerodnost in zlobo za resno stvar. Da se v bodočem izognemo takim težkim in resnim javnim konfliktom priporočamo finančni delegaciji, da naj uvede posebne davčne listke tudi za obiskovalce shodov, tako se bo vsaj spotoma uradno ugotovilo, koliko ljudi je bilo pravzaprav na shodu. Morda se bodo demokrati vsaj proti temu in takemu davku na žive in mrtve borili.

80 novih stanovanj bo menda mestna občina zgradila ob Dunajski cesti. Čujemo, da so pripravljala dela v polnem teku. Če je res tako, bo ta akcija močno pomagala ljubljanskim brezstanovanjem. Želimo le, da bi se v tem slučaju šlo res naglo na delo, da bi prišli ljudje vsaj do prihodnje zime pod sigurno streho.

Mestne zastavljavnice so bile ustanovljene zato, da pomagajo ljudem v stiski do denarja potom deponiranja efektov. Zastavljavnice so bolj dobrodelna ustanova. Zato se nam zdi, da bi morale biti obresti pri zastavljavnici čim nižje. Tako se vsaj povsod prakticira. S tega stališča vprašamo, če niso morda obresti, kakor se zaračunavajo v Ljubljani vendar previsoke? Na stvar se bomo še povrnili. Poklicani pa naj temu vprašanju posvetijo nekaj pažnje.

Življenje Slovencev se je po prviru začelo povsem drugačno gibati. Takoj prvo leto je bilo opaziti, da je nova doba preobrazila narod in ustvarila večje ugodnosti za smelejše razmah fizičnih in psihičnih sil. Povsem nove nologe so zrasle in povsem nove smernice, celo take, da smo jih Slovenci, vajeni tisočletna mrtvila, komaj pejmovali in jim sledili. Razgibavati se je začela industrija, oživela in vzevala je trgovina, in prej skoro nepoznana konkurenca je v obrtnikih in trgovcih in industrijalcih zanetila novih sil in novih misli, kako izboljšati svoje produkte. S to konkurenco, ki je zdrav kriterij pri produktih, se je začelo torej povsem novo trgovsko življenje, ki je seveda zahtevalo in zahteva žilavosti, resnosti in logike. V

znamenju tega in takega življenja je spontano vzniknila v Sloveniji tudi ideja velesejmov, institucije, ki je bila prva v državi. Z velesejmi in na velesejmih se je marsikomu preokrenilo pesimistično gledanje na naše trgovsko življenje. Spoznal se je s produkti tujih dežel, primerjal — je naše produkte, in lahko rečemo, da je velesejem ugodno vplival tudi v etično moralnem pogledu, prav tako seveda v gospodarskem. Z letošnjim velesejemom je spet dana možnost, da se dokaže znova korenitost dela in gledanja v bodočnost. Pričakovati je zato, da bo tudi letošnji velesejem vzlic vsemu pokazal, da naše gospodarstvo napreduje. Število prijav za razstavljalne prostore razveseljivo narašča. Znamenje, da bo tudi letošnji sejem na višku.

IV. redni občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani, se bo vršil v nedeljo, 4. julija 1926 ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v sejni dvorani mestnega magistrata. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Poročilo revizorjev za preizkušnjo računskega zaključka za leto 1925. 3. Sklepanje o letnem poročilu načelstva, o njegovi odvezi in o uporabi prebitka. 4. Poročilo komisije za izdelavo novega zakona. 5. Dopolnilna volitev članov načelstva in njihovih namestnikov. 6. Sklepanje o pridobitvi in prodaji nepremičnin. 7. Dovoljenje letnih izdatkov iz podpornega sklada za siromašne nezaposlene člane. 8. Slučajnosti.

Prva odborova seja podružnice »Svoboda« v Ljubljani se bo vršila 7. junija ob 19. uri v prostorih tajništva »Svobode« v Židovski ulici. Pričakujemo, da se bodo vsi udeležili prve seje novoizvoljenega odbora. Udeležba obvezna. Začetek točno ob določeni uri.

Izlet. V nedeljo, dne 6. t. m. priredi dramatični odsek »Svoboda« v Šiški skupni izlet v Kamniško Bistrico, odhod zjutraj s prvim vlakom. Zbirališče pred Zadržnim domom ob 1/5. uri zjutraj. Vabimo vse prijatelje in znance, da se v čim večjem številu udeležijo tega izleta. Vožnja stane sem in tja Din 18.— Vsa potrebna pojasnila se dobe pri t. č. tajniku v Zadržnem domu od 8. do 10. ure zvečer.

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča. 83

Vsakanja tragedija.

Kranj, 3. junija.

Čas: sedanost, kraj: mesto Kranj, sredi naše lepe Gorenjske. Osebe: on, mizar, ona, delavka v tovarni Vulkan. Dejanje pa sledeče: Kot skoro vsi mladi ljudje, sta se tudi ona dva spoznala, ljubila in sanjala o lepi, skupni bodočnosti. Pa je za tako stvar danes treba, poleg ljubezni tudi dosti denarja. Današnji zaslužek pa žalibog ni tak, da bi se v doglednem času kaj prištedilo. Zato se je on poprijel dela v svoji stroki, za katero se je pa moral nujno nabaviti razne potrebščine. In ker je ona imela v tovarni posla z žebli, ki jih je dnevno zavijala v ovočke, je nekaj ovojev tudi odnesla menda domov. Upala sta, da se ne bo poznalo in da ostane cela stvar neopažena. Opazili so pa vendar, in obvestili o tem orožništvo, ki je preteklo soboto izvedlo preiskavo in sicer z pozitivnim rezultatom. Revica se je zaradi tistih žeblov hudo prestrašila in si to vzela tako k sreči, da je skočila v bližnjo Savo ter utonila. Sicer so jo kmalu potegnili iz vode, pa je bila vsaka pomoč že prepozna. Truplo so odpeljali v mrtvašnico, odkoder se je v ponedeljek vršil pogreb. Pa se je nekaterim zdelo, da to še ni zadostna kazen. Cerkevni gospodje v Kranju morajo pojmovati usmiljenje zelo strogo, ker niso dovolili zvonjenja kakor tudi niso dovolili, da bi bila revica pokopana med drugimi navadnimi smrtniki. Dali

so milostno dovoljenje le za takozvani »mali pogreb«. In tako so ji v kotu pri zidu, na posebnem preziranem prostoru, izbrali mesto k večnemu počitku, ker se je pač pokojnica tako hudo pregrešila. Gospodje niso pomislili, da so smrt mlade proletarke zakrivila pravzaprav razmere, in da je iskati krivca drugod. Lahka in enostavna stvar je, nastopati tako proti revežu, zlasti če je ta že umrl. Ni pa menda prav in res krščanska. Niso pa bile tako brezsrčne njegove tovarišice, sodelavke. Nabrale so veliko pisanega in duškega spomladanskega čevlja in okrasile z njim njen mrtvaški oder, in prižgale so debele sveče. S tem svojim lepim dejanjem so njene tovarišice pokazale, da je še nekaj sočustvovanja, plemenitosti in ljubezni na svetu.

V to tragedijo naj se zamislijo do konec tisti, ki govorijo in pišejo in vzdihujejo o slovenski kulturi in milini.

Delavkam in delavcem v Kranju pa pravimo: take tragedije so nujni rezultat socijalnih razmer in današnjega družabnega reda. Pomoč je v delavcih samih, ki morajo delati na to, da si potom organizirane borbe in potom kolektivnih pogodb zagamejo možnost kolikor toliko znosnega življenja. Zato so delavske organizacije in delavska solidarnost prvo in glavno. Združite se in borite se složno za boljše delovne in plačilne pogoje, da vam bo omogočeno vsaj kolikor toliko srečno družinsko življenje.

Šport.

Domače nogometne tekme.

V sredo 26. maja, je odigral ljubljanski Jadran svojo prvo mednarodno tekmo. Njegov tekmeec je bila Moravska Slavija iz Brna, katera se je vračala iz Splita, kjer je nastopila proti tamošnjemu Hajduku. Turneja Moravske Slavije je končala s precejšnjim neuspehom v razmerju golov 20 : 8 v slabo gostom.

Jadran, ki je ojačil svoje moštvo z Omanom in Plešom od SK Ilirije, se je boril z veliko požrtvovalnostjo, toda zaostajal je tehnično in kombinatorno za gosti, kateri so dosegli častni gol iz »11 m«. Eno enajstmetrovko so zastreljali. Slabo je sodil g. Vodišek.

V soboto, dne 29. maja se je odigrala pokalna tekma med našo Svobodo in Slovanom, kateri poslednji je zmagal s 4 : 0. To je ponoven uspeh naše Svobode. Bil bi pač lahko še boljši, če ne bi tekmo vodil absolutno nezmožni sodnik g. Smole, kateri ima veliko dopadanje nad enajstmetrovkami, ki jih z užitkom in nepravilno diktira proti Svobodi.

V nedeljo, dne 30. maja se je bil boj za prvenstvo Slovenije med mariborskimi Rapidom in ljubljansko Ilirijo. Normalni polčas 2 × 25 min. je potekel neodločno 3 : 3. Rapid je igral v drugem polčasu le z 10 igralci.

V nastavku 2 × 15 min. je zabila Ilirija še 4 gole. Rapid je igral ves čas le z 9 igralci. Predvedel je posebno v normalnem času bolj simpatično in koristnejšo igro, nego Ilirija ter zaslužil zmago.

V Zagrebu se je v nedeljo odigrala meddržavna nogometna tekma Jugoslavija : Bolgarska. Zmagala je po težkem boju Jugoslavija s 3 : 1. Bolgari so v vseh ozirih zaostajali za Jugoslavo, toda borili so se z veliko vnamo. Na njih zastoj v nogometu so brezdvomno vplivale razdrapanje politične razmere v Bolgariji.

Pavel Dorohov:

Na parobrodu.

(Iz romana »Golgota«. Prevel I. V.)

Služabnik v prvem razredu, Maksim, opazi, da je pred oknom jedilnice mož v vojaški suknji nekajkrat obstal in pri tem uporno gledal na velikega, obritega pasažirja iz kajute št. 5. Mož je šel parkrat čez kolidor v prvem razredu.

Obraz ni ugajal Maksimu.

Med pasažirji v prvem razredu ga Maksim dosedaj ni opazil, tudi opravka ni imel tu nobenega.

»Kaj bi vendar rad?«

Služabnik je stal pri majhni mizi in v skladu posodo. S palube je prišel častnik — Poljak. Mož v vojaški suknji je stopil k njemu.

»Gospod poročnik!«

Častnik obstane.

»Kaj želite?«

Mož stopi bližje in začne naglo šepetati:

»Uradnik tajne službe sem. Veliki, obriti pasažir iz št. 5 mi je sumljiv. Zdi se mi, da sem spoznal njegovega duha. Boljševik je. Primate ga!«

Maksim je preстал ropotati s krožniki in napenja ušesa.

»In ako se motite?«

»Ne, ne motim se. Za to imam dober nos. Odvzemite mu vsaj dokumente. Brez teh nam ne bo ušel.«

»Dobro.«

Poldan je. Nikdo ne pozvoni. Maksim postaja nestrpen. Šel je nekolikokrat ven, misleč, da bo pasažir št. 5 kaj naročil. Kiseljov je sedel v oglu na mehke divanu in listal po neki knjigi. Maksim se odloči in stopi k njemu.

»Zaukažete obed?«

Kiseljov pogleda služabnika začuden, se nasmehne in reče:

»Dobro. Prinesite!«

Po kosilu je podal Maksim račun.

»Prosim, pogledajte račun.«

Ne da bi pogledal na račun, mu Kiseljov da denar.

Maksim je držal račun še vedno v rokah. Podal ga je Kiseljevu in rekel rahlo:

»Prosim vas, pregledajte račun.«

Kiseljov je nagnil glavo k papirju.

»Legirana juha... aretirali vas bodo... Svinjski kotlet... mož v vojaški suknji je vohun... čaša kave.«

»Pravilno?«

»Popolnoma.«

Kiseljov plača.

Maksim spravi denar, račun, pospravi in gre.

Kiseljov gre na palubo, gre nekajkrat počasi gor in dol in stopi nato med palube. Na zadnjem delu med grupo kmetov je našel moža v vojaški suknji.

Velik, močan kmet pripoveduje:

»To so časi! Pri nas jemljejo ljudi naravnost s polja. Pridejo v hišo, ne najdejo nikogar, zakaj kmetje so vsi na polju. Nato gredo naravnost od dela, niti ne počakajo, da bi se kmet vrnil domov. Mnogo jih ni moglo požeti žita.«

»Zakaj jih jemljejo?«

»Prosto tako — ako je kdo na tebe jezen in te naznani, ali če te je slišal, da si rekel to ali ono... se reče — ti si boljševik! Nepredvidna beseda zadoštuje, da se dandanes uniči človeka.«

Mož v vojaški suknji ni vzdržal.

»Kaj govoriš, starec. Za nič in zopet za nič se nikogar ne vzame. Saj ne živimo v brezpravni državi.«

»To je ravno, da ni več nobene pravice.«

Mož hoče nekaj povedati.

Kiseljov stopi bližje in vpraša mirno:

»In kam spravljajo ljudi?«

»Tega ne povedo. Mi vemo samo, da se nobeden ne vrne.«

Kiseljov je naslonjen na ograjo. Na zunaj — človek, ki ne ve kaj naj od dolgega časa počne. Ali v njegovi notranjosti deluje neprestano in napeto.

»Kako se izmuznem iz tega položaja.«

Vohun stopi na palubo. Njegove nagle oči preiščejo vsak kotiček. Ko zagleda Kiseljova, stopi k njemu.

»Greste daleč?«

»Da, celo čez Barnaulovo.«

»Po poslu?«

»Da.«

»Kje služite, če smem vprašati?«

»V Zomstvu. Kupili smo tam gozd.«

Kiseljov govori mirno, zdeha od dolgočasia. Od časa do časa pljuva v vodo, se sklanja čez ograjo in sledi s pogledi odnikajoči pljunek. Tudi vohun je naredil istotako navdušen obraz, se sklonil čez ograjo in pljunil.

»Ste že slišali? — Omsk je zavzet?«

Kiseljov se smeji.

»Kaj še? Kdo ga naj zavzame?«

»Boljševiki.«

»Kje ste neki to slišali?«

»Pri zadnjem pristanišču je bila brzojavka.«

»To je prevara. Odkod naj pridejo boljševiki. Saj so vendar za Uralom!«

Z dolgočasnim obrazom je obrnil vohunu hrbet.

Kiseljov naroči kavo. Ko je plačal je položil listek med bankovce. Bile so samo tri besede na njem. »Vzemite mojo prtljago.« Maksim je stal zraven. Zapazil je listek, vzel denar, ne da bi ga preštel, spustil ga malomarno v žep telovnika, se spoštljivo priklonil in odšel.

Ko je šel Kiseljov v svojo kajuto, ga je zadržal častnik.

»Prosim za vaš dokument.«

Kiseljov je naredil začuden obraz.

»Saj ste ga že vendar videli!«

Častnik zmiga z ramami.

»Moram ga še enkrat videti.«

»Dobro. Ali prosim, ne pozabite mi ga jutri vrniti. Moram namreč izstopiti.«

»Se razume.«

Častnik se smehlja. Tudi Kiseljov se smehlja. Vsak se smehlja o navno-sti drugega. (Dalje prih.)

Modne kamgarne in ševijote

v veliki izbiri in po ugodni ceni

najdete

v obče znani nad 50 let obstoječi manufakturni trgovini

R. Miklauc

„Pri Škofu“

Ljubljana

Zunanjim naročnikom se pošlje tudi po pošti.

115

Underwood

pisalni stroji pri

LUD. BARAGA, Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 6/1.

Telefon številka 980.

162

Čevljarji pozor!

Prvo čevljarsko učilišče v Ljubljani otvori prikojevalni, teoretični in praktični tečaj za g. mojstre in g. pomočnike. Sprejemajo se tudi vajenci, posebno sinovi g. mojstrov v praktično in teoretično vežbo. Priglase se lahko tudi udeleženci z dežele. Pojasnila in prijave pismene in ustne sprejema oblastveno priznani strokovni učitelj in vodja tečaja K. MAJČEN, Celovška c. 57. Ljubljana VII.

SPLOŠNO KONZUMNO DRUŠTVO „POSAVJE“

V ZAGORJU OB SAVI.

Ima svoje prodajalne v Zagorju, Loka pri Zagorju in Velenje.

Blago prodaja vse vrste specerijskega in manufakture po najnižjih dnevnih cenah. — — — Član lahko postane vsak.

Pristopnina Din 2-50

Delež Din 50-—

RAVNATELISTVO.

194

Pošljite točno naročnino!

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. — Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. — Kdor ne oglašja v edinem delavskem dnevniku Jugoslavije „Delavski Politiki“, naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Širite Del. Politiko!

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcle, slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd. Na drobno! — Na debelo!

Najcenejša in največja zaloga dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, delov in pnevmatik. Otroški vozički različnih vrst po čudovito nizki ceni. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, šivalnih strojev i. t. d. Shranijo se preko zime. Prodaja tudi na obroke. Ceniki franko!

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna, dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4. 82

Priznано najsolidnejša domača tvrdka

JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah. Lastni krojaški atelje.

Točna postrežba! —: Solidne cene! 95

Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mes. odplačila.

PRODUKCIJA!

Kupujte le

„Produkcija“ kremo

„Produkcija“ mast

„Produkcija“ plavilo

„Produkcija“ čistilo (Produktol)

Lastni izdelki „Produkcije“ osrednje nakupovalne, proizvodjalne in prodajalne zadruga v Ljubljani

4